

KOSTNICKÉ JISKRY

Evangelický

týdeník

19/2010

30. června 2010

ročník 95

cena: 13 Kč

*Příští číslo vyjde
21. července*

Z obsahu

- * *Kdo jsou ti spravedliví?*
- * *Zápisky z Konga*
- * *Z ekumeny*
- * *Sedm darů milosti - 5.*

Poselství k 5. neděli po sv. Trojici

BLÁZNIVÝ BŮH

1 K 1,18-25

Zní to divně a pro někoho pohoršlivě, ale přesně tohle tady čteme. Bůh to má s námi lidmi těžké. Svě-

řil nám své dílo, svět, abychom ho spolu s ním spravovali a tak mu zajistili nadějnou a pokojnou budoucnost. Místo spolupráce jsme se ale rozhodli vzít věci do svých rukou. Máme přece dost rozumu, tak co bychom si neporadili! Popřemýšlíme, uděláme analýzy, dáme volnou ruku trhu, vsadíme na své schopnosti a to by bylo, abychom si nezajistili skvělou budoucnost!

Nějak to ale nevychází. Svět se zmítá v chaosu, ztrácí řád, do budoucnosti hledíme s čím dál většími obavami. Toužíme po někom, kdo nás zachrání a nabídne nám jasnou vizi budoucnosti.

Ten někdo tu je – Bůh. Dávno nám nabídl záchranou ruku ve svých rádech. Nebyl vyslyšen, jen neradi se vzdáváme pozice „být jako

Bůh". Bůh se ale nevzdal. Když jsme se nedali vést moudrým slovem, postavil se nám do cesty bláznivým nápadem: záchranou ruku podává z kříže. Na vlastním příkladě ukazuje, kudy vede cesta k radostné budoucnosti, k vítězství nad zlem a chaosem.

Skrze obětavou lásku, která nehledí na sebe, skrze tichost a pokoru. Kdo má odvahu se touto cestou vydat? Vítězství tu vypadá jako porážka, síla jako slabost. Leckdo v pohrdání ohrne nos. Kdo má otevřené srdce ale ví, že není jiné cesty dál, a že Boží „bláznivé slovo kříže" je ta největší moudrost.

Jana Gruberová,
farářka ČCE,
Dambořice

ZAOSTŘENO NA BLÍZKO

Betlémská kaple a architekt Kubiček

Letos je tomu již 90 let od doby, kdy se uskutečnil první stavebně historický průzkum zbytků Betlémské kaple, spjatý s osobností historika české architektury Aloise Kubička (1887-1971).

Betlémská kaple byla zbořena, či spíše pobořena v roce 1786, přes protesty vlasteneckých kruhů i přes snahu o získání kaple pražskými evangelíky. Vlastenec Jan Jeník, rytíř z Bratřic, o tom ve svých pamětech podal svědectví: „Mnozí z pravých Čechů bědovali tak bolestně, že jsou za to měli a drželi, že tím lehkomyšlným, zarmutlivým rozbouráním téhož kostela (tj. Betlémské kaple) národu českému o mnoho hůř a škoda nabytá se stala, než kdyby se byl zámecký metropolitní kostel sv. Víta byl dal rozbouratí“. Dochované zbytky kaple byly pak ještě více poškozeny v letech 1836-1837, kdy byl na celém staveništi někdejší Betlémské kaple postaven rozsáhlý třípatrový dům s dvěma dvorními křídly. Ke stavbě bylo použito dosud neporušených zdí kaple, z nichž část byla teprve nyní pobořena či zcela zbořena.

Takový tedy byl stavební stav městiště někdejší Betlémské kaple ještě na konci 19. a počátku 20. století. Pětisté výročí Husovy mučednické smrti v roce 1915 přineslo nový zájem o osudy Betlémské kaple jak u širší národní veřejnosti, tak v odborných historických kruzích. O dějinách kaple i o její někdejší podobě psali archiváři Václav Vojtíšek a Josef Teige, zejména pak archeolog Karel Guth. Právě doc. Guth soustředil veškeré písemné a obrazové doklady o stavbě a vzhledu Betlémské kaple. Závěry všech uvedených badatelů, včetně K. Gutha, vyznívaly skepticky v tom smyslu,

že se nedochoval "ani poslední zbytek kaple Betlémské".

Se zcela odlišným názorem však přišel tehdy mladý ing. arch. Alois Kubiček. V protokolu magistrátní stavební komise z 27. února 1836 našel údaj, že pro novostavbu domu čp. 255 se použije starého zdiva až do výše druhého patra a že toliko třetí patro bude nově vyzdviženo. Otázka tedy zněla - jde skutečně o zdi bývalé kaple?

Vypuknutí 1. světové války a narušení arch. Kubička znamenalo přerýv v chystaném průzkumu. Jakmile se však A. Kubiček šťastně z vojny vrátil, hned roku 1919 začal v činžovním domě čp.255 ze své iniciativy pátrat. Autor toho článku rád vzpomíná na Kubičkovu vyprávění o této objevné akci. Arch. Kubiček musel pochopitelně získat souhlas majitele domu, ale nejen to. Ne-

zbývalo mu než přesvědčit nájemníky k tomu, aby souhlasili s provedením sond v jejich bytech, dílnách a na chodbách. A. Kubiček napínalvě líčil např. jednání s hospodyní, aby dala souhlas s pobořením své kuchyně! Výsledky nelehkého průzkumu však stály zato! Podařilo se jednoznačně zjistit, že z Betlémské kaple zůstaly zachovány v celé své výšce dvě obvodní zdi, tj. východní a západní, a z velké části zeď severní. Zničená tedy byla toliko zeď jižní. V zachovaných zdech byla zjištěny tyto gotické architektonické články- tři ostění oken a dvou vchodů do kaple, dále pak gotický nápis na její západní zdi (část traktátu Jakoubka ze Stříbra), studna a základ jednoho pilíře.

O překvapujících výsledcích průzkumu informoval arch. Kubiček

Dokončení na str. 2

AKTUALITA

Od dolnolužickosrbských evangelíků

Většina Dolních Lužických Srbů, kteří jsou evangelického vyznání, tvoří nejstarší generace. Valná část této generace se označuje za Vendy mezi sebou i vůči německým krajanům. Zúčastňují se v plném duchovním vědomí dolnolužickosrbských evangelických bohoslužeb, ale Dolnolužickosrbskou Bibli považují za vendskou. Němečtí krajané, především protestanti, žijící v jejich prostředí, je historicky nazývají Vendy. Dolní Lužičtí Srbové mají na sebe jiný pohled než Horní Lužičtí Srbové. Jejich duchovní a kazatelé se prokazují a jednoznačně vystupují na veřejnosti Spolkové republiky

Německo jako dolnolužickosrbských evangelíků. Většina samotných dolnolužickosrbských věřících evangelíků, kteří jsou bývalí zemědělci, žijící v okolí Chotěbuzi a v blízkosti souvisících ramen Sprévy nazývá Lužickými Srby hornolužickosrbské evangelíky v Budyšině.

Závěrem lze říci, že většina těchto dolnolužickosrbských evangelíků je silná v evangelické víře. Velmi důležité je, že svůj dolnolužickosrbský jazyk, udržovaný především biblickými texty, ovládají v dialektech stále velmi dobře.

Josef Lebeda

V Chrástu poprvé zazněl zvon

Po slavnostním požehnání se v Chrástu u Plzně poprvé rozezněl hlas zvonu. Novou zvonici nechali postavit členové evangelického sboru. Na její stavbu se složili především místní občané.

Asi stovka lidí se na zahradě Farního sboru Českobratrské církve evangelické v Chrástu zúčastnila v sobotu 12. června 2010 slavnosti požehnání zvonu.

Stopadesátikilogramový litinový zvon získali zdejší evangelíci jako dar z Německa. Jeho cestu na západ Čech přijela z Bavorska připomenout novinářka Sabine Meissner, která historii zvonu sleduje: "Zvon od vysvěcení kostela Nanebevstoupení Páně v roce 1925 zvonil ve městě Zeil am Main. Svolával tamní křesťany při radostných i smutných příležitostech. Na začátku 90. let překročil hranice, které byly dlouho dobu nepřekročitelné. Z Bavorska vedla jeho cesta do Saska, do sboru v Possecku na území bývalé NDR. Nyní znovu překročil hranice a bude vyzvánět u vás v Chrástu," řekla Sabine Meissner. Pozdravy přednesli také starosta obce Ladislav Bohuslav, farář sousední římskokatolické farnosti v Dýšině Pavel Petrašovský a kurátorka sboru Libuše Klasnová.

V duchu překračování hranic se nesl i odpolední doprovodný program, kterého se kromě členů sboru zúčastnili lidé z obce a jejího okolí. Spolu s vystoupením místního pěveckého sboru Chrástochor vzbudila velký ohlas mezinárodní skupina Nsango malamu s duchovní a folklórní hudbou z Konga a Angoly. Děti mezitím na farské zahradě hledaly ukryté zvonečky a dostaly za ně sladké odměny. Získat potřebné prostředky pomohla místnímu farnímu sboru Českobratrské církve evangelické sbírka "Podepiš se na zvonici". Lidé si mohli symbolicky "zakoupit" část střešní krytiny budoucí zvonice a napsat na ni své jméno. Během několika měsíců se tak sešlo 85 000 korun. Více než sedm desítek dárců z řad občanů přispělo celkem 55 000 Kč. O zbytek se postaraly sponzorské dary firem.

Během několika týdnů bude zvonice vyzdvižena na střechu fary a zvon jako jediný v širokém okolí bude pravidelně vyzvánět k bohoslužbám a dalším příležitostem. Právě k otázce využití zvonu otevřel farář sboru v závěru akce veřejnou diskusi. První ohlasy přítomných v rámci provedené ankety vyjádřily přání chrásteckých, aby zvon ohlašoval také poledne, případně podvečerní "klekání".

Průběh stavby je možné průběžně sledovat na <http://chrast.evangelnet.cz/online-stavba-zvonice>

Karel Šimr,
farář Farního sboru

PROHLÁŠENÍ PRAŽSKÉHO ARCIBISKUPA K DOHODĚ O VZÁJEMNÉ PĚČI O KATEDRÁLU SV. VÍTA, VÁCLAVA A VOJTĚCHA

Arcibiskup pražský Dominik Duka a prezident republiky Václav Klaus podepsali v pondělí 24. 5. 2010 v katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha slavnostní prohlášení o úpravě vzájemných vztahů při péči o katedrálu. Pražský arcibiskup při podpisu řekl následující slova:

Vážený pane presidente, pracovníci Kanceláře prezidenta republiky, pracovníci Správy Pražského hradu, vážený pane probošte, otče biskupe, členové Metropolitní kapituly u sv. Víta v Praze, milí přítomní, především také vy, zástupci sdělovacích prostředků!

Chtěl bych poděkovat za vstřícné jednání, kterého se mi dostalo z obou zúčastněných stran. Úvodní slova našeho slavnostního prohlášení o úpravě vzájemných vztahů při péči o katedrálu vycházející z Preambule Ústavy České republiky nám přibližují chápání historie pražské katedrály jako Božího chrámu, který v duchu biblické tradice patřil Bohu a o který vykonávali péči nebeští patroni sv. Vít, Václav a Vojtěch a na zemi panovník a arcibiskup a později i Metropolitní kapitula. Tento způsob vlastnění a správy majetku, kdy katedrála patří katedrále, měl v toku dějin zabezpečovat ochranu katedrály před možností prodeje či užití k jinému účelu. Pro určitou ilustraci bych srovnal otázku vlastnictví katedrály, která je duchovním statkem a symbolem, s otázkou vlastnictví např. Dvořákova Oratoria sv. Ludmila. Víme, že toto vlastnictví nelze vtěsnat do právních norem a předpisů. Toto dílo bylo autorem věnováno celé světové kultuře.

Odpovídají tomu také slova papeže Benedikta XVI. při přebírání pověřovacích listin českého velvyslance u Svatého stolce: "Doufám, že takové úvahy budou brány na zřetel během hledání řešení týkajícího se budoucnosti katedrály v Praze, která stojí jako živoucí svědek bohatého kulturního a náboženského dědictví vaší země, a dokazuje harmonické soužití církve a státu".

Katedrála je národním duchovním, státním i kulturním symbolem drahým všem obyvatelům této země bez rozdílu jejich vyznání. Na jejích vstupních dveřích je zobrazen Otec vlasti Karel IV., jak společně s arcibiskupem Arnoštem z Pardubic přinášejí relikvie do právě zakládaného dómu. Vznik tak nádherné stavby umožnil právě harmonický vztah panovníka a arcibiskupa, aby zde lidé mohli oslavovat Boha i české zemské patrony.

Ale nejen to! Katedrála sloužila jako místo, kde byli korunováni čeští králové. Zde královskou korunu na hlavu panovníka vsazoval pražský metropolitní po mši svaté a po pomazání posvátnými oleji. Ve zdech katedrály je uložena i svatováclavská koruna, symbol české státnosti. Jejím držitelem je na věčné časy sám svatý Václav, tak, jak si to přál císař Karel IV. Katedrála slouží i jako mauzoleum, ve kterém v naději na vzkříšení odpočívají ostatky českých knížat, králů, arcibiskupů a světských i duchovních hodnostářů. K největším relikviím patří ostatky svatého Václava, o jehož pomoc pro tuto zem denně ve zdech katedrály církev prosí.

Katedrála zvkvétala vždy, když o ni nerozdílnou rukou pečoval stát i církev a kdy byla užívána ku prospěchu obou. Je to i závazek do budoucna. Věřím, že i dohoda prezidenta republiky a pražského arcibiskupa je vyjádřením naší společné vůle zabezpečit spolehlivou a harmonickou vzájemnou spolupráci v péči o katedrálu a její uchování budoucím generacím.

www.cirkev.cz

RAKOUSKÁ POŠTA VYDÁVÁ POŠTOVNÍ ZNÁMKU PŘI PŘÍLEŽITOSTI VS SVĚTOVÉHO LUTERÁNSKÉHO SVAZU

Rakouská pošta vydává zvláštní známku při příležitosti zasedání Valného shromáždění Světového luteránského svazu ve Stuttgartu, které se bude konat ve dnech 20.- 27. července 2010. Znáмка v hodnotě 55 centů zobrazuje televizní věž tohoto města, Lutherovu růži a logo 11. Valného shromáždění Světového luteránského svazu, informuje ekd.de.

www.christnet.cz

Betlémská kaple a ...

Dokončení ze str. 1

Společnost Husova muzea. Její zástupci, profesori Václav Novotný, Ferdinand Hrejsa, Vlastimil Kybal, Zdeněk Nejedlý a spisovatel Stanislav Klíma, navštívili již 11. října 1919 (na den Jana Žižky) první část objevů. A byly to právě naše Kostnické jiskry, které jako první o nálezích přinesly zprávu - Betlémská kaple objevena, KJ z 23. října 1919. S podporou zmíněné Společnosti Husova muzea bylo pak v průzkumu pokračováno, opět pod vedením arch.Kubička, ještě v roce 1920 Výsledky průzkumu z let 1919-1920 byly shrnuty a zhodnoceny v několika odborných pojednáních, zejména v knížce F. M. Bartoše a A.

Michal Flegl

Pokračování z minulého čísla VI. 1773–1790

Historický vývoj ovlivňoval jednoznačně politicko-ekonomický zájem, ideově už většinou nezakrývaný. Řešení sociálních otázek, opoždující se za ekonomickým a technickým rozvojem vedlo k výbuchu francouzské revoluce; revoluční ovzduší se však projevovalo i jinde než ve Francii.

Na tuto realitu existovala dvojí reakce: snaha o nějaké řešení, byť nedokonalé, nebo potlačení silou, což ovšem znamenalo nebezpečí revolučního zvratu.

Josef II. volil první variantu, proto řada jeho reforem je prostě odpovědí na nahromaděné dlouhodobě neřešené problémy, a to samozřejmě nikoli pouze v sociální oblasti. Způsob provádění byl striktní, vojenský. Kulturní hodnoty byly nedoceny, stejně jako požadavky národní identity. Stát pokračuje v ovládání církve (např. zřízení Dvorské duchovní komise, rušení klášterů, kostelů a kaplí).

V Římskokatolické církvi nastala polarizace, která se projevila i při vydání tolerančního patentu. Ten byl prakticky odpovědí na náboženské vzpoury a opakující se petice evangeliků, postavených mimo zákon, žádajících náboženskou svobodu. Toleranční patent znamenal ovšem pouhé trpění, nikoli rovnoprávnost. Vydaný patent pak nebyl důsledně vyhlášen všemu obyvatelstvu, byl omezen nejen obsahově, ale dokonce i časově (do 31. 12. 1782). Nevztahoval se také na vlastní tradici české reformace, ale pouze na protestantské církve obvyklé v říši i v

Uhrách, tj. luterskou a kalvínskou, a rovněž na církev pravoslavnou. I takto vydaný toleranční patent byl pro konzervativní část římskokatolické církve, trvající na dosavadní praxi, naprosto nepřijatelný; byl pokládán za veliké zlo. Proreformní část duchovenstva a veřejných činitelů s ním souhlasila z důvodu praktického užitku pro život obyvatelstva a rozvoj státu i pro morální hodnotu snášenlivosti.

Skrytá církev české reformace sice vyvázla z bezprostředního ohrožení, ale za cenu pozvolného ztrácení vlastní identity. I zde došlo k polarizaci. Část dosud tajných evangeliků se s daným stavem (místo vlastní návaznosti pouze státem povolené protestantské církve, luterská a reformovaná – helvetská) nakonec smířila, část se různými způsoby vytrvale, byť marně, snažila své identity domáhat a zůstala mimo tolerované církve. Snaha o zachování vlastní identity však nepřestala být přítomna i u značné části těch, kteří formálně přijali vyznání určená tolerančním patentem.

ŽIVOT TRADICE V 19. A 20. STOLETÍ

V období národního obrození a zejména v souvislosti s vývojem k obnově státní samostatnosti a její orientace se chápání pobělohorské doby stále více polarizovalo.

Na jedné straně „Bílá Hora" jako počátek poroby a následující „doba temna", zejména v 18. století, na druhé straně oceňování dosažené vnější jednoty, začlenění do (západoevropských struktur, zdůrazňování umělecké vyspělosti. Tato polarita trvala i po roce 1948 – zneužívání

kritického pohledu na dobu pobělohorskou tehdejšími vládnoucími režimy a jako vzdor vůči tomu neoficiální kladné hodnocení pobělohorské doby, především baroka. Diskuse stále pokračuje. Pokud jsou jejím podkladem pouze emoce, je a zůstane, kontraproduktivní.

Tento společný pokus o objektivní hodnocení vývoje v 17. a 18. století v Čechách a na Moravě však ukazuje, že věcné a seriózní zkoumání je nejbezpečnější cestou k vzájemnému lepšímu porozumění složité problematice.

PODROBNĚJŠÍ ÚDAJE K JEDNOTLIVÝM ETAPÁM

I. etapa 1620–1648 – období třicetileté války

a) obecný přehled:

1621–1624:	válka falcká
1625–1629:	válka dánská
1630–1635:	válka švédská
1635–1648:	válka švédsko-francouzská

b) některé základní mezničky a události:

8. 11. 1620: bitva na Bílé Hoře; první vlna emigrace (přímí účastníci povstání); další vlny následovaly v letech 1624 a 1627–1628

únor 1621: císařským se vzdalo Slezsko (pokračoval jen Jan Jiří Krnovský s Valachy, snaha zaútočit na Vídeň)

21. 6. 1621: staroměstská poprava

1621: zrušení výsady kalicha pro Čechy (tragédie Jana Lociky)

březen, prosinec 1621: protireformační dekrety (vypovězení duchovních reformačních církví z královských měst v Čechách)

Pokračování příště

Gazy rozhodovat. Vyhlášený cíl blokády je ten, aby donutil obyvatelstvo Gazy povstat a režim Hamasu odstranit. Ovšem je reálné očekávat, že obyvatelstvo pod hrozbou vyhladovění povstane a s holýma rukama přemůže po zuby ozbrojenou milici?

Bohužel nikdo včas nedocení význam vnitřní proměny Turecka, k níž dochází od roku 2002. Dnes už si zřetelně říká o vedoucí postavení v regionu a pásmo Gazy se pro něj stalo symbolem neschopnosti Západu blízkovýchodní konflikt vyřešit. Vysláním zmíněného konvoje dostalo Izrael pod diplomatický tlak a do USA adresovalo výzvu: buď dotlačte Izrael k mírovému řešení podle představ arabských států, nebo se postupně zřekněte další odpovědnosti. Do toho se tiše vkrádá nevyřešená nástupnická otázka po mocném prezidentu Mubarakovi v Egyptě a narůstá iránská jaderná hrozba, přičemž účinnosti mezinárodních sankcí věří málokdo.

Na adresu Turecka by bylo možné říci mnoho trpkých slov. Jedno se mu však nedá upřít: chytře vystihlo moment, kdy už není možné pat na Blízkém východě beztestně prodlužovat. Henry Kissinger kdysi nazval jeden ze svých článků: „Není čas na nový Camp David". Ne, opravdu není. Je-li čas k modlitbám za politiky Izraele, Turecka a všech zúčastněných zemí, potom je to právě teď.

Miloš Hübner

Jan Jessenius – lékař a politik

Mezi 27 popravenými stavy, vůdci na Bílé Hoře poraženého stavovského povstání proti katolickým Habsburkům, byl i slovenský lékař, humanista působící v cizině a poté v Praze, Jan Jessenius (1566-1621), osobní lékař císaře Rudolfa II. a Matyáše, a po určitou dobu rektor Univerzity Karlovy. Jan Jessenius žil v době silného vlivu humanismu a reformace, s jejich ideou, že je v lidských silách více přispívat k úrovni lidí znalostmi, pozitivní prací, vzájemnou komunikací ve vlastním jazyce - k úrovni rozumové, mravní, sociální, k úrovni jejich zdraví. Jako lékař se Jessenius snažil poznat a pochopit lidské tělo - bez znalostí jeho stavby a funkcí nebyla možná důkladná péče o zdraví, o prevenci nemocí, o léčení chorob. Jeho první veřejnou pitvu mrtvého člověka je možno chápat jako veřejnou vzdělávací akci - aby lidé nežili v předsudcích, fatalisticky, ale naopak, aby rozuměli svému tělu a dovedli se o něj starat. Katolická církev hleděla na aktivitu „vědců“ s velkou nelibostí. Cítila se ohrožena ve své moci nad myšlením lidí, používala znalosti daleko více proti lidem než k jejich prospěchu. Mocní se neštítali i nejkrutější fyzické likvidace těch, kteří přicházeli s poznatky o světě, jež neladily s církevní interpretací světa a života. Snad opravdu věřili, že svou moc mají od Boha a že nižší třídy byly stvořeny k tomu, aby sloužily jejich luxusu. I kněží, kteří netajili svou víru v nadání a schopnost lidí, za své přesvědčení trpěli. Katoličtí Habsburkové od začátku své vlády v Českém království považovali protestantismus většiny obyvatel Českého království za ka-cířství. Lid v království vnímali pouze jako zdroj daní, bohatství a levné pracovní síly a postupně osekávali jeho práva. Omezování práv horní zámožné vrstvy bylo hlavním důvodem ke stavovskému povstání roku 1620 proti Habsburkům. Bylo tragédií odboje, že si česká protestantská šlechta dostatečně neuvědomovala důležitost středních vrstev pro svůj odboj, pro zachování legitimních práv českého království i pro úroveň jeho obyvatel. Výsledkem odboje byla Bílá Hora, konec v Evropě naprosto unikátní náboženské tolerance, úsilí o vzdělání celé společnosti, vyhnání 30 tisíc protestantských rodin střední vrstvy z Českého království, konfiskace jejího majetku. Výsledkem byla také násilná rekatolizace, nemilosrdná náboženská netolerance, obecná nevzdělanost a kruté nevolnictví, trvající přes dvě stě let. Český národ byl oloupen o výsledky své staletí trvající práce a sražen na kolena nelidskými prostředky. Pomýšlelo se i na jeho likvidaci. Nová cizácká katolická šlechta, která získala svůj majetek v zemi za desetinu jeho ceny, potřebovala však levnou pracovní sílu, a po třicetileté válce zbylo v českém království ze dvou a půl milionu obyvatel sotva půl milionu. Neblahá tradice českého národa jako levné pracovní síly ve prospěch cizích zájmů, přílišné podléhání politické reprezentace cizím tlakům na úkor úrovně vlastního národa, ať v důsledku

politické nevzdělanosti, morální slabosti, či vypočítavosti, se, bohužel, stala poměrně silnou tradicí českých dějin, která čeká na historické zpracování. Od 15. století je základem pozitivní demokratizační tradice českého národa reformační úsilí, důraz na vzdělání, důkladné znalosti, včetně těch, jejichž symbolem byl Jan Jessenius. Moderními slovy touto tradicí je obrana vědy, jako prostředku ke znalostem, k porozumění života, světa, ve kterém lidé žijí, k úrovni lidí. Nebylo náhodné, že od 15. století stoupal důraz na úroveň češtiny jako vzdělávacího a komunikačního nástroje. Také nebyla náhoda, že než byl Jessenius krutě a teatrálně popraven, byl mu vyrván jazyk jako symbol jeho intelektuálního působení a vlivu mezi studenty a veřejností. V době, kdy Jan Jessenius působil, se začala rodit idea obecně lidské solidarity, založená ne na církevním náboženství, ale na víře v pozitivní intelektuální a mravní potenciál všech lidí, právo ho rozvíjet a právo se mezi sebou dorozumět o společných, důležitých záležitostech a zájmech. Do té doby právo se dorozumívat měla jen církev, panovník a šlechta, kteří však dávno opustili křesťanský princip, že bohatství na zemi je dost pro slušný život všech, ale ne pro luxus malých mocenských menšin, které mají silnou inklinaci si přivlastňovat bohatství na úkor slabších a většiny. Idea lidské sou-náležitosti a solidarity se stala postupně nejvíce výrazná v rozvoji jednotlivých evropských národů. Národy byly komunitou, ve které lidé obecně dostali možnost vzdělání ve vlastním jazyce, možnost komunikace o společných potřebách, možnost vytvoření politické sféry přístupné všem. To vše ohrožovalo tradiční roli úzké mocenské menšiny, která v obraně své moci a privilegií byla

vždy schopna užívat i ty nejnelidštější prostředky, jak nám ukazuje osud Jana Jessenia, jeho druhů a mnoha ostatních. Solidarita mocných proti většině, na rozdíl od různě atomizované menšiny, je velmi výrazným prvkem lidské historie. Již od 16. století začalo být jasné, že účinnou obranou proti mocným, domácím i cizím, je vzdělaná veřejnost, vědoma si svých přirozených práv, a tím schopná kontrolovat mocenskou vrstvu s její inklinací užívat svou moc proti zájmům většiny. V moderní době teprve vliv osvícenství, četné revoluce a vzdělanější národy ztlumily absolutistický vliv katolické církve, panovníka a šlechty a posunuly vývoj ku prospěchu většiny. Možnost všeobecného i odborného vzdělání, snadno dostupného všem, a postaveného na osvěcenských a humanitních principech, je nejcen-nějším výdobytkem tohoto úsilí, nejcennějším výdobytkem celé naší civilizace. Tento výdobytěk se nikdy nesmí brát jako samozřejmý. Závisí na něm úroveň celé společnosti, vědy jako služby obecnému dobru, jako služby nikdy nekončícího procesu demokratizace. Péče o úroveň a dosažitelnost vzdělání je úkol nelehký, vyžadující jak mravní úroveň tak statečnost těch, kteří jsou za tuto oblast zodpovědní. To si uvědomovaly nejosvěcenenější hlavy od středověku do současnosti. V zájmu lidskosti je trvalou mravní potřebou nedopustit, aby ti, kteří svědomitě k důkladným a užitečným znalostem přispívají, nebyli nikdy, byť jinými prostředky, umlčeni jako Jan Jessenius a jeho druhové.

Projev 21. 6. 2010, k 389. výročí poprav y 27 pánů na Staroměstském náměstí 21. 6. 1621.

Marie L. Neudorflová

Plánování času jako duchovní úkol

Času je každému z nás věnována zcela určitá míra. Týká se to jak dne, tak počtu let našeho života. Otázkou je, co s tímto darem uděláme. Podíváme-li se do karet teologům, zasvětili nás do problematiky odlišnosti času zvaného „kairos“. Když nahlédneme do tajů ekonomického plánování, setkáváme se s časem, který nese řecké pojmenování „chronos“ (viz chronometr jako označení pro přesné hodiny). Na jedné straně „vhodný čas“ k vykonání určitého činu, na druhé strohý čas píchaček. Jak to dát dohromady? O tuto syntézu se pokusili dva k tomu dobře vybavení muži. Oba mají dobré teologické vzdělání a zároveň i vzdělání v oblasti psychologie a sociologie, ba i ekonomie. Jedním z nich – starší Anselm Grün, druhý – mladší Friedrich Asslaender. Kniha, která takto před necelými dvěma lety vznikla, se objevila právě na pultech našich knihkupectví v českém znění. Jmenuje se „Time Management jako duchovní úkol“. Vydalo ji Karmelitánské nakladatelství. Má 223 stránek a na nich mnoho

jak hluboce teologického, tak i velice praktického pro každého, kdo si klade otázky typu "Co udělat dříve a co potom?", „Jak rozdělit čas mezi tolik různých úkolů, které mám zvládat?" nebo „ Jak moudře hospodařit s časem?" V úvodní části této knihy je hluboké zamyšlení nad tím, čím je nám čas, jak ho chápat a jak s ním zacházet. Na to navazuje několik krátkých kapitol o tom, jak chápat čas jako příležitost k vnášení určitého řádu do našeho života. Hned na to se setkáváme s pozorováním toho, jak to ve skutečnosti v našem životě vypadá – jak se snažíme žít stále rychleji, stále toho zvládat více a více, jak využíváme stále modernějších prostředků, které by nám měly získat další čas, a vzdor tomu jsme stále více v časové tísní, nedostatku času a v časovém stresu. Po tomto úvodu je zařazena kapitola nazvaná „Ora et labora“ – „modli se a pracuj“ – o moudrém rozhodování, o čase věnovaném práci a modlitbě, o čase v naší duši. Další kapitoly jsou již velice konkrétní a praktické. Hovoří se tam o stavění si cílů – malých i

Z pietního shromáždění na Staroměstském náměstí v Praze

Sedm darů milosti

4

Máme rozličné dary podle milosti, která byla dána každému z nás: Kdo dovede povzbuzovat, nechť povzbuzuje.

Ř 12, 6.8

Dar povzbuzení. V řeckém novozákonním textu je použito slovo „parakaleo“. Je to složení dvou slov: „para“ – což znamená „vedle někoho“, a „kaleo“ – což znamená „volat“. Jde tedy o blízkost člověka a jde o pomoc. Zkusme si představit následující situaci. Vidíte člověka, jak jde a je obtížen mnoha břemeny. Padá pod nimi, vzdychá, trápí se. A vy nezůstanete chladní, přijdete k němu a vezmete jeho břemena na sebe. Potom jdete dál společnou cestou, doprovázíte ho. To je parakaleo. Znamená to přijít, přiblížit se k někomu a pomoci mu ve chvíli, kdy to potřebuje. Ten člověk, který takto pomáhá, je řecky parakletos. Zde nám zaznívá slovo, které Písmo používá pro Ducha svatého. On je ten Parakletos, Utěšitel. Ten, který byl poslán, aby byl s námi. Jde s námi životem, neboť byl dán Božím dětem. Jde vedle nás a pomáhá nám, posiluje nás, povzbuzuje nás, když klesáme. Chce nám dávat sílu k tomu, abychom žili život podle Božího slova. Bůh sám je Bohem povzbuzení a útěchy (Ř 15,5). A proto působí v církvi tak, že dává toto charisma – dar povzbuzení. Bůh ve svém Slově řekl, abychom se všichni navzájem povzbuzovali (1 Te 5,11). Ale některé vybavil zvláštním darem – schopností přiblížit se k druhému, povzbudit ho na cestě víry, vybidnout klesajícího, aby to nevzdával, aby šel dál. Je to schopnost dát člověku dobrou radu, pomoci mu a povzbudit ho, pozvednout. Nejde o lidské uchlácholení, že „zase bude líp“. Ta pomoc jde do hloubky. Když strávíme čas s člověkem, který má tento dar povzbuzovat, cítíme se lépe, i kdybychom hovořili o těžkých věcech. Náš duch se pozvedl k Bohu. Mám za to, že tohoto daru je zapotřebí i dnes, v době, která je těžká a mnoho lidí si neví rady. Někteří lidé jsou smutní, protože ztratili blízkého člověka. Jiní neví, jak řešit a jak unést problémy v zaměstnání, v rodině, finanční nebo zdravotní problémy. Mnoho lidí je skleslých ve víře, opouští je důvěra v Boha. Ztrácí sílu k vítěznému křesťanskému životu. Kolik lidí i dnes potřebuje duchovně povzbudit, poradit a vyzvat k cestě dál! A tak děkujeme Bohu, že dává dar povzbuzování. A kdo tento dar má: povzbuzujte! Amen.

Pavel Coufal, kazatel Sboru BJB v Brně

Ekumenická bohoslužba v Brně, leden 2010

Pokračování příště

velkých, o úspěchu a neúspěchu – jak je chápat a v čem je vidět. Závěrečné části knihy se týkají otázek vyrušení z práce, odkládání úkolů, otázek rozhodování, telefonování, využívání moderních elektronických komunikačních prostředků (efektivní elektronické konference) a vědomého řízení času. Celkově jde o knihu jak velice

praktickou, tak i hluboce křesťanskou. Je to právě spojení těchto dvou hledisek, které – spolu s bohatými praktickými znalostmi autorů - činí tuto knihu tak vzácnou. Je jí možno doporučit každému, kdo si uvědomuje, že čas je vzácný dar a chtěl by ho podle toho i moudře využívat.

Jaro Křivohlavý

Ohlasy čtenářů

Vážení přátelé, kouzlem nechtěného se v č. 17/2010 na téže stránce ET-KJ objevila vedle článků o době protireformace zmínka o papeži jako "Svatém otci". Příznačné zjevně je, že to bylo převzato z monitoringu ERC. Nic proti snahám o kontakty s řkc (které ovšem mají své limity), ale přece jen - toto označení papeže je i dnes pro nekatolíky nepřijatelné - jak věcně, tak duchovně. Papež není o nic více svatý než kterýkoli jiný věřící, a Otce v tom duchovním smyslu máme jen jednoho, a to Otce v nebi... Jako zajímavost připojuji v této souvislosti plný titul papeže (snad je můj pramen přesný): "Benedikt XVI., Jeho svatost papež, biskup římský, náměstek Ježíše Krista, nástupce knížete apoštolů, nejvyšší velekněz (!) katolické církve, patriarcha západu, primas Itálie, arcibiskup a metropolita římské provincie, suverén Vatikánského městského státu a služebník služebníků Božích." Jak vidět, je z čeho vybírat. S pozdravem

Josef Potoček, Hradec Králové

Peter Beyerhaus v Českých Budějovicích

A přece evangelizace vděčí za své rozšíření spontánnímu svědectví křesťanů, kteří se pohybovali po římské říši. Poslání apoštolů nevyučuje spoluúčast celého Božího lidu v evangelizaci. Proč Bůh kdy si vyvedl Izrael a s ním uzavřel smlouvu? Chtěl vytvořit lid, kde by byli kněží, a vše bylo připraveno pro příchod Syna člověka. 1Pt 2,9 podtrhuje, že církev je kněžstvo svaté a vyvolený lid. Na toto společenství byl vylit Duch svatý. Frankfurtské prohlášení na Missio Dei navazuje Missio ecclesiae! Církev Ježíše Krista má svaté právo a neodstranitelnou povinnost účastnit se poslání trojjediného Boha ve světě. Prostřednictvím křtu je věřící zapojován do těla Kristova. Poté, co Ježíš vstoupil na nebe, jsme zde my jeho ruce a nohy. Kristu byla dána veškerá moc na nebi a na zemi, proto jeho království nezná žádné omezení.

Důležitost evangelizace. Přednáška prof. Beyerahuse končila silným apelem k podpoře a rozvíjení misie na všech kontinentech. Dosud je na světě asi dvanáct tisíc skupin, které žijí v izolaci, např. ve vysokých horách. Hovoří různými dialekty. Je zde i projekt 10/40 stupně šířky severně od rovníku. Tento prostor začíná u Atlantiku a jde přes Afriku, Asii a Tichomoří. V tomto pásu žije mnoho nejchudších obyvatel země, je tam analfabetismus, krátká délka života. Pouze 7 % misionářů je v prostoru 10/40. V Evropě počet křesťanů klesá. Církev je povolána, aby se postavila proti tomu. K tomu patří připravenost k dialogu. Je třeba dbát na otevřený dialog s

jinými náboženstvími. Zde stojíme před otázkou, kde je hranice mezi misíí a tím ostatním. Jestli je misíí vše, pak misíí není nic. Misionáři by stáli před úkolem, na který nedorostli a na který nejsou připraveni. Spásné poslání zde není proto, aby vyřešilo změny klimatu, ale proto, aby v první řadě řešilo problémy hříchu a svázanosti člověka. Pokusit se udělat ze světa místo naprosté svobody nelze. Teprve, když se jednou podaří zlovolníka – Satana spoutat, můžeme dosáhnout svobody, kde nebude utrpení.

Současná proměna misie. V každé nové etapě není možné zůstat ve stejných formách a užívání stejných metod. Uvnitř pak vznikají rozpory. Naši práci bychom odsoudili k neplodnosti. Je nutné překonat eurocentrismus a znovu rozvinout plantatio ecclesiae! Misie je širší a dnes jsou v ní zapojeny církve z jiných kontinentů. Důležité je partnerství. Církev se stala velkým společenstvím. Proto bylo raženo heslo: Celá církev nese celé evangelium celému světu. Centrum křesťanství se posouvá na jih. Křesťansky vnímaný Západ se nachází v sekularizačním procesu. Evangelikální křesťanstvo dnes představuje novou misijní sílu také ve Třetím světě. Z této oblasti pocházejí dnes transkulturní misionáři a na mnoha místech jsou lépe přijímáni.

Evangelizace nesená Kristovým tělem. Za důležitý dnes považuje Beyerahus posilování misijní zodpovědnosti laiků. Je třeba vytvořit pro-

stor neordinovaným spolupracovníkům určeným pro domácí evangelizaci. Celý Boží lid (laos) představuje velký misijní potenciál. Misie se dnes děje v ekumenickém prostředí katolického a evangelického dialogu. Mnohdy bývá překonáno konkurenční myšlení. Ve 20. a 21. století došlo k rozvoji islamismu. Objevila se velká pronásledování a někde se křesťané nesmí scházet ani tajně. Martyrium patří k misii a dnešní misionáři na to musí být připraveni.

Edinburgh 2010. Tento rok je jubilejním rokem misie. Slaví se sto let od Edinburghu 1910, kdy se konala první společná misijní konference. Beyerhaus by vítal nové ekumenické prohlášení k misii za účasti protestantů i katolíků. Dnes je třeba překonávat relativismus a pluralismus. Dejme pozor na pluralistickou teologii, která tvrdí, že všech náboženství mají stejnou pravdu. Co jsou základy a hranice pro společné svědectví? Katolíci, protestanti a pravoslavní – v čem všem mohou sloužit společně a v čem jsou meze? Závěrem Beyerhaus položil důraz na modlitbu. Modlitba je vnitřním centrem misie. Ef 6,18: V každý čas se v Duchu svatém modlete, aby mi bylo dáno pravé slovo, kdykoli promluví. Poděkování za inspirativní setkání a otevřené diskuse s mimořádným hostem patří iniciátorovi doc. Jaroslavu Vokounovi (Jihočeská univerzita) i korejskému faráři Jonksilovi Lee (SCMS), kteří se na zdařilém setkání podíleli.

Pavel Černý

na kýžené navyšování filmových rozpočtů z peněz soukromých inzerentů) na jev zvaný „umístění produktu" v kinematografii, reagoval ctihodný veterán lakonicky drsným výrazem, který bychom mohli zjemňujícím způsobem přeložit jako „řečičky", a následně jej rozvinul přívlastkem v Kostnických jiskrách netisknutelným. Jinak vyjádřeno: do filmového díla, má-li toto za něco stát, nelze vpravit zároveň osvobozující (biblickou) zvěst i manipulativní (obchodní) „řečičky". (Lynchovu kolegovi Clintovi Eastwoodovi, oslavovanému médii po celém světě u příležitosti kulatého životního výročí, toto rozpoznání prozatím žel uniká.)

František Schilla

Odkazy: Cottin, J.: Citations bibliques au cinéma. Ciném Action č. 134 (2010), s. 98-102
Lynch, D.: Product Placement (http://www.youtube.com/watch?v=F4wh_mc8hRE)

Z dopisů čtenářů

Reaguji na článek J. Veselého o noci kostelů. Bratr Josef Veselý se v něm dopouští mystifikace, když píše, že se akce „Noc kostelů" uskutečnila ze soboty na neděli, když ve skutečnosti proběhla v pátek 28. května. Navíc nesouhlasím s tím, že tato akce nemůže dát nic nevěřícím. V našem kostele probíhal doprovodný program, který byl zaměřen na některé biblické události, takže návštěvníci si mohli prohlédnout jak architekturu našeho kostela, tak se zajímavou formou seznámit i s biblickými příběhy. Což je možná lepší, než kdyby nevěřící přišel na mši a nevěděl proč probíhá, jak probíhá. Myslím, že tato akce může přivést do kostela i nevěřící, které to zaujme natolik, že příště může přijít i na mši. Navíc mimo mši si může popovídat i s panem farářem, který si mohl najít čas na otázky nevěřících a hledajících, na které během mše není čas.

Kamil Jeroným

2 Inzerce

PRODÁM BYT 2+1 V PANELOVÉ VÝSTAVBĚ 55 m² s proskleným balkonem, po zateplení domu a částečné rekonstrukci bytu s výhledem na východ, jih a západ, přes ulici rodinné domky se zahradami, v klidné části Zahradního Města, dostupná veškerá občanská vybavenost. Cena: 2 500 000 Kč. Kontakt: email: vacek.prof@seznam.cz, tel: 728221345

č. 15

Oznámení

I letos se konají 6. července ekumenické bohoslužby na Kozím hrádku, při kterých vzpomene me Mistra Jana Husa, začátek v 9.30 h. Pro zájemce bude přistaven autobus, který odjede od sborového domu ČCE v Bílkově ul. v 8.50 h. Těšíme se na vás!
Ondřej Soběslavský

Pozvánky

FARNÍ SBOR ČESKOBRATRSKÉ CÍRKVE EVANGELICKÉ V LYSÉ NAD LABEM
zve na vystoupení pěveckého sboru
ROLLING HILLS

Smíšený pěvecký sbor z Kalifornie s doprovodem rytmiky přednese spirituály a muzikálové melodie v neděli 15. srpna od 18.00 h v evangelickém kostele.
Vstupné dobrovolné
* * *

V rámci Křesťanké konference v Praze budeme mít příspěvek na téma

IZRAEL A CÍRKEV – CÍRKEV A IZRAEL,
a sice v neděli 4. 7. 2010
od 16.15 do 17.45 h.
Já (Krista) bych ráda krátce vysvětlila, jak se dívají Židé na nás křesťany. Hlavní část bude mít Johannes o tom, jaký vztah bychom my věřící měli k mít k Izraeli podle Bible. Konference se bude konat na místě v posledních letech obvyklém, tedy v SOŠ stavební a zahradnické (Učňovská 1, Praha-Jarov, u zastávky „Spojovaci").
Se srdečným pozdravem
Johannes a Krista Gerloffovi

EVANGELICKÝ TÝDENÍK - KOSTNICKÉ JISKRY
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Ladislav Mečkovský
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* V zastoupení vydavatele společnosti Mediaservis s.r.o., Zákaznické Centrum, Vídeňská 995/63, 639 63 Brno nebo P.O. Box 63, 639 63 Brno. Příjem objednávek: tel: 541 233 232, fax: 541 616 160, e-mail: predplatne@mediaservis.cz.
Příjem reklamaci: tel: 800 800 890. Smluvní vztah mezi vydavatelem a předplatitelem se řídí Všeobecnými obchodními podmínkami pro předplatitele.
Objednávky do zahraničí zajišťuje Mediaservis s.r.o., administrace vývozu tisku, Paceřická 277/3/1, 193 00 Praha 9, tel: +420 271 199 250, fax: +420 271 199 902
*A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Bohoslužby

CHRUDECKÝ SENIORÁT

Českobratrská církev evangelická

BRANDÝS NAD ORLICÍ, Ne 8.30
Českých bratří č. 223, f L.Ondra
BUČINA , Ne 10.00
Bučina č.1, f L.Chaloupka
BUKOVKA, Ne 9.30
Bukovka č.59, f M.Grombřířk
ČÁSLAV, Ne 9.00
J.Karafiáta č.159, f Pavel Jun
ČESKÁ TŘEBOVÁ, Ne 9.00
Riegrova 23, f J.Nečas
DVAKAČOVICE, Ne 9.00
Dvakačovice č.32, f Jan Machala
DŽBÁNOV ÚSTÍ NAD ORLICÍ, Ne 10 h
Voděradý-Džbánov č.4, f J.Kvapil
HEŘMANŮV MĚSTEC, Ne 9.00
Zahradní 537, f J.Plecháček
HOLICE V ČECHÁCH a,b,c,e 9.00
Hradecká 53, a D.Ženatý
HORNÍ ČERMNÁ, Ne 8.45
Horní Čermná č.2, f J. Keller
HRADIŠTĚ, Ne 9.30
Hradiště č.15, f J. Kučera
CHOCEŇ, Ne 10.00
Žerotínova 94, f M.Ondrová
CHRUDEM, Ne 9.00
Pardubická 324, f A.Lavická
CHVALETICE, Ne 10.00
Hornická Čtvrť č.65, k M.Středa, a. M. Hübner
LANŠKROUN, Ne 9.00
Českých bratří č.654, f D.Tomeš
LITOMYŠL, Ne 9.00
A.Tomíčka 69, f V.Pleskotová
LOZICE, Ne 10.00
Lozice č..53, j Rut Kučerová, a. J. Kučera, k B.Teř
OPATOVICE Ne 9.00
Opatovice č. 5, f J. Potočková, k L. Bárta
PARDUBICE, Ne 9.00
Hronovická č.25, f D.Ženatý
PŘELOUČ, Ne 9.00
Českobratrská č. 86, f H. Schusterová
SEMTĚŠ,Ne 10.30
Semtěš č.69 , a J. Plecháček, k J. Ruml
SLOUPNICE, Ne 9.00
Dolní 80, f P.Peňáz
TRNÁVKA, Ne 8.45
Trnávka 66, f M. Hübner
VILÉMOV U GOLČOVA JENÍKOVA, Ne 10.00
Vilémov u Golčova Jeníkova 162, k B. Smetana, a J. Kučera
VYSOKÉ MÝTO, Ne 9.00
Javornického 49, f L.Havelka

Církev bratrská

BYSTRÉ, Ne 9.30
Bystré č.82, k R. Toušek
ČESKÁ SKALICE, Ne 9.30
Tyršova 285, k P. Asszonyi
NÁCHOD, Ne 9.30
Purkyňova 584, k R. Staněk
NOVÉ MĚSTO NAD METUJÍ, Ne 9.00
K Sirkárně 1506, k J. Hábl
TRUTNOV, Ne 9.00
Lomní 103/9, k J. Šrámek
ČESKÁ TŘEBOVÁ, Ne 9.00
Tykačova 1183, k P. Kučera
HRADEC KRÁLOVÉ, Ne 10.00
V Kopečku 89, k M. Legát
CHRUDEM, Ne 9.00
Slezská 514, k P. Jelínek
LITOMYŠL, Ne 9.00
Nádražní 526, k D. Smetana
VYSOKÉ MÝTO, Ne 10.30
Javornického 49, k P. Pýter
PARDUBICE, Ne 9.00
Lonkova 512 – Archa, k S. Jindra

Bratrská jednota baptistů

PARDUBICE, Ne 9.00
Sladkovského 521/38, k L. Šíp
VYSOKÉ MÝTO, Ne 9.30
Pražská 72, k V. Zeman